

**MINISTER
RODZINY I POLITYKI SPOŁECZNEJ**

DPS-V.055.6.2022.JS

Warszawa, /elektroniczny znacznik czasu/

Zawiadomienie o sposobie załatwienia petycji

Zgodnie z art. 13 ust. 1 ustawy z dnia 11 lipca 2014 r. o petycjach (tj. Dz.U. z 2018 r. poz. 870) po rozpatrzeniu petycji z dnia 20 września 2022 r. dotyczącej kwestii wynagrodzeń osób zatrudnionych w domach pomocy społecznej przekazuję poniższe wyjaśnienia.

Zgodnie z ustawą z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej (Dz. U. z 2021 poz. 2268, z późn. zm.) prowadzenie domów pomocy społecznej jest zadaniem własnym gmin, powiatów oraz samorządu województwa. Oznacza to, że gminne domy pomocy społecznej są finansowane ze środków własnych gmin (w tym z odpłatności mieszkańców, ich rodzin oraz gmin, które skierowały osobę do domu), zaś domy powiatowe ze środków własnych powiatu (w tym odpłatności mieszkańców, ich rodzin oraz gmin, które skierowały osobę do domu) i dofinansowywane z budżetu państwa (dotacja na mieszkańców umieszczonych na tzw. „starych zasadach”).

W ramach dotacji na mieszkańców umieszczonych na tzw. „starych zasadach”, udzielanej zgodnie z art. 87 ustawy z dnia 13 listopada 2003 r. o dochodach jednostek samorządu terytorialnego (Dz.U. z 2021 poz. 1672, z późn. zm.), powiat otrzymuje dotację z budżetu państwa na mieszkańców domów pomocy społecznej prowadzonych w ramach zadania własnego lub prowadzonych na jego zlecenie, umieszczonych na podstawie skierowania wydanego przed dniem 1 stycznia 2004 roku. Dodatkowo zgodnie z ustawą o pomocy społecznej, w zależności od sytuacji finansowej domów pomocy społecznej w powiecie, a także od uzyskanych dochodów z tytułu odpłatności za pobyt w domu, wojewoda może zwiększyć kwotę dotacji dla powiatu do 20%, a w przypadku domów

pomocy społecznej dla dzieci i młodzieży niepełnosprawnych intelektualnie, w których są najniższe odpłatności za pobyt, nawet o 50% .

Należy mieć jednocześnie na uwadze, że obecny sposób finansowania zadań bieżących domów pomocy społecznej w praktyce nie obciążał samorządów nadmiernymi wydatkami, bowiem środki przekazywane na funkcjonowanie domów pomocy społecznej stanowiły w głównej mierze dochód z odpłatności mieszkańców, ich rodzin oraz gmin, które te osoby skierowały do domu (odpłatność ta zasadniczo pokrywa koszty średniego miesięcznego kosztu utrzymania w domu pomocy społecznej, stanowiącego co do zasady kwotę kosztów działalności domu). Biorąc jednak pod uwagę, że prowadzenie domów jest zadaniem jednostek samorządu terytorialnego nie ma przeszkód, aby gminy czy powiaty prowadzące domy dofinansowywały ich działalność w ramach występujących potrzeb.

Mając na względzie powyższe należy wyjaśnić, że pracownicy domów pomocy społecznej są pracownikami samorządowymi, a warunki ich wynagradzania regulują przepisy ustawy z dnia 21 listopada 2008 r. o pracownikach samorządowych (Dz. U. z 2022 r. poz. 530) oraz rozporządzenie Rady Ministrów z dnia 25 października 2021 r. w sprawie wynagradzania pracowników samorządowych (Dz. U. z 2021 r. poz. 1960). Rozporządzenie to określa warunki i sposób wynagradzania pracowników samorządowych, o których mowa w art. 4 ust. 1 pkt 3 ustawy (zatrudnionych na podstawie umowy o pracę), w tym minimalny poziom wynagrodzenia zasadniczego na poszczególnych stanowiskach.

Kształtowanie całkowitej wysokości wynagrodzenia pracowników pozostaje w gestii pracodawcy samorządowego, który na podstawie art. 39 ustawy o pracownikach samorządowych, ustala wynagrodzenia pracowników w regulaminie wynagradzania. Pracodawca w regulaminie wynagradzania może określić warunki przyznawania oraz warunki i sposób wypłacania premii i nagród innych niż nagroda jubileuszowa. Może określić także warunki i sposób przyznawania dodatków, o których mowa w art. 36 ust. 4 i 5 (funkcyjnego i specjalnego), oraz innych dodatków.

Reasumując określenie poziomu wynagrodzeń w poszczególnych jednostkach organizacyjnych pomocy społecznej leży po stronie samorządu i kierowników tych jednostek. Rada Ministrów, określając zasady wynagradzania pracowników zatrudnionych w wymienionych jednostkach przyjęła, iż pracodawcy będą samodzielnie ustalać miesięczne stawki wynagrodzenia zasadniczego na podstawie tabeli punktowych rozpiętości kategorii zaszeregowania (określonej w załączniku nr 1 do rozporządzenia z dnia 25 października 2021

r.). Finansowanie wydatków na wynagrodzenia pracowników samorządowych następuje w ramach środków przewidzianych na ten cel w budżetach własnych jednostek samorządu terytorialnego. Widełkowe zaszeregowanie ustalone dla poszczególnych stanowisk pracy, możliwość tworzenia przez pracodawcę funduszu premiowego i funduszu nagród pozwalają, zdaniem Ministerstwa Rodziny i Polityki Społecznej, na prowadzenie własnej zakładowej polityki płac.

Tym samym problematyka dotycząca środków finansowych na wynagrodzenia pracowników samorządowych pozostaje poza kompetencjami Ministra Rodziny i Polityki Społecznej. Niemniej jednak Ministerstwo regularnie wspiera samorządy w realizacji ich zadania własnego, jakim jest prowadzenie domów pomocy społecznej, przekazując dodatkowe środki finansowe, które mogą zostać przeznaczone między innymi na wynagrodzenia pracowników tych jednostek.

Jak wskazano wyżej, powiat otrzymuje dotację z budżetu państwa na mieszkańców domów pomocy społecznej prowadzonych w ramach zadania własnego lub prowadzonych na jego zlecenie, umieszczonych na podstawie skierowania wydanego przed dniem 1 stycznia 2004 roku.

Dodatkowo jak wskazano wyżej zgodnie z ustawą o pomocy społecznej, w zależności od sytuacji finansowej domów pomocy społecznej w powiecie, a także od uzyskanych dochodów z tytułu odpłatności za pobyt w domu, wojewoda może zwiększyć kwotę dotacji dla powiatu do 20%, a w przypadku domów pomocy społecznej dla dzieci i młodzieży niepełnosprawnych intelektualnie, w których są najniższe odpłatności za pobyt, nawet o 50%.

Ponadto Ministerstwo Rodziny i Polityki Społecznej corocznie wspiera samorządy w realizacji ich zadania własnego ze środków z rezerw celowych pozostających w gestii ministra ds. zabezpieczenia społecznego.

W roku 2020 dla domów pomocy społecznej z rezerw celowych budżetu państwa przekazano 137 624 360 zł, natomiast w roku 2021 wsparcie domów pomocy społecznej zostało zaplanowane w łącznej wysokości 94 002 005 zł w ramach Funduszu Przeciwdziałania Covid-19 oraz z rezerw celowych, z czego:

- 49 286 646 zł przekazano z Funduszu Przeciwdziałania Covid-19 na zadania związane z przeciwdziałaniem skutkom rozprzestrzeniania się wirusa SARS-Cov-2,

- 29 991 600 zł przekazano na podstawie art. 115 ustawy o pomocy społecznej na bieżącą działalność dla domów pomocy społecznej, z przeznaczeniem na wzmocnienie zabezpieczenia domów pomocy społecznej przed skutkami występowania wirusa, w szczególności na zapewnienie kadry niezbędnej do zachowania ciągłości usług świadczonych przez te jednostki oraz zakup niezbędnych środków ochrony osobistej, sprzętu i wyposażenia,
- 14 723 759 zł przekazano z przeznaczeniem na dofinansowanie bieżącej działalności dps na mieszkańców na tzw. „starych zasadach”.

W roku 2022 na wsparcie domów pomocy społecznej jest kontynuowane. W ramach Funduszu Przeciwdziałania COVID-19 rozdysponowano ogółem kwotę 69 144 187 zł, w dwóch transzach:

- w lutym 2022 przekazano kwotę 50 mln zł,
- w lipcu 2022 przekazano dodatkowo kwotę 19 144 187 zł.

Dodatkowo ze środków z rezerwy celowej budżetu państwa w roku 2022 rozdysponowano kwotę 28 000 042 zł dla powiatów prowadzących domy pomocy społecznej, w których znajdują się mieszkańcy przyjęci do placówek na tzw. „starych zasadach”.

W odniesieniu do postulatu dotyczącego *„objęcia pracowników domów pomocy społecznej siatką płac dla pracowników służby zdrowia , która obowiązuje od 1 lipca 2022 r.”* wyjaśniam, że wskazane rozwiązania dotyczą pracowników podmiotów leczniczych. Domy pomocy społecznej nie są podmiotami leczniczymi, a jednostkami organizacyjnymi pomocy społecznej.

Wyjaśniam również, że zagadnienia związane ze świadczeniem usług medycznych w domach pomocy społecznej oraz różnym statusem pracowników medycznych zatrudnionych w tych placówkach i w podmiotach ochrony zdrowia są przedmiotem stosownych analiz podejmowanych w uzgodnieniu z Ministerstwem Zdrowia.

W obecnym stanie prawnym pielęgniarki zatrudnione w domach pomocy społecznej są pracownikami samorządowymi i nie obejmują ich regulacje zawarte w ustawie o sposobie ustalania najniższego wynagrodzenia zasadniczego niektórych pracowników zatrudnionych w podmiotach leczniczych.

W celu uregulowania sytuacji pielęgniarek zatrudnionych w domach pomocy społecznej Ministerstwo Rodziny i Polityki Społecznej we współpracy z Ministerstwem Zdrowia przygotowało *projekt ustawy o zmianie ustawy o pomocy społecznej oraz ustawy o działalności leczniczej*. Projekt, przewidujący możliwość wykonywania przez domy pomocy społecznej działalności leczniczej, został włączony do wykazu prac RM pod numerem UD409 oraz został skierowany do uzgodnień międzyresortowych i konsultacji publicznych.

Jednocześnie informuję, że kwestia świadczenia usług medycznych dla mieszkańców domów pomocy społecznej, w tym problematyka zatrudnienia pielęgniarek w domach pomocy społecznej, zauważona została także przez Radę Pomocy Społecznej, co zaowocowało powołaniem w jej ramach Zespołu ds. Rekomendacji w zakresie usług medycznych, pielęgniarskich i opiekuńczych w domach pomocy społecznej – działającego obecnie pod zmienioną nazwą Zespołu ds. funkcjonowania domów pomocy społecznej. Zespół przy udziale współpracujących ekspertów opracowuje rekomendacje i postulaty w zakresie funkcjonowania domów pomocy społecznej.

Ponadto nadmieniam, że Minister Rodziny i Polityki Społecznej powołał trójstronny zespół do prowadzenia branżowego dialogu społecznego do spraw pomocy społecznej. Zadaniem zespołu będzie m.in. wypracowywanie wspólnych stanowisk w sprawach istotnych w obszarze pomocy społecznej.

Warto również wskazać, że w chwili obecnej trwają prace nad wdrożeniem rozwiązań systemowych zmierzających w kierunku deinstytucjonalizacji usług społecznych w Polsce. 7 czerwca 2022 r. uchwałą nr 135 Rady Ministrów z dnia 15 czerwca 2022 r. przyjęto dokument pod nazwą *Strategia rozwoju usług społecznych, polityka publiczna do roku 2030 (z perspektywą do 2035 r.)*.

Jednym z zawartych w Strategii kierunków działań jest wsparcie i rozwój kadr świadczących usługi społeczne. Jak wskazano w dokumencie nadanie określonych kompetencji zawodowych czy też ustanowienie stopni specjalizacji pozwoli na zmianę wizerunkową osób wykonujących funkcje opiekuńcze w domach pomocy społecznej oraz w środowisku.

Ponadto w odniesieniu do funkcjonowania domów pomocy społecznej strategia zakłada zmianę funkcjonowania domów pomocy społecznej oraz rozwój świadczenia przez domy pomocy społecznej usług środowiskowych, w tym usług opiekuńczych czy opieki wytchnieniowej - strategia zakłada stopniowe przekształcanie stacjonarnych placówek

opieki długoterminowej w placówki realizujące kompleksowe usługi, stacjonarne i środowiskowe, w tym usługi realizujące stacjonarną opiekę krótkoterminową.

Tak więc strategia zakłada zarówno kierunki działań wspierających rozwój kadr świadczących usługi społeczne, jak i zmianę funkcjonowania domów pomocy społecznej. Przy czym przyjęcie strategii wyznacza kierunki planowanych zmian, co będzie w dalszej kolejności wymagało podjęcia szeregu reform systemowych państwa, których realizacja będzie rozłożona w czasie.

Informuję również, że zgodnie z art. 13 ust. 2 ustawy o petycjach sposób załatwienia petycji nie może być przedmiotem skargi.

Z wyrazami szacunku

z up. Minister Rodziny i Polityki Społecznej

Stanisław Szwed

Sekretarz Stanu

/-kwalifikowany podpis elektroniczny-/